

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА НЕПРИЈАТНОСТИ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ

NATASA KOZOMORA

University of Novi Sad

The Conceptualization of the Unpleasant in the Russian Language. This paper presents a cognitive-semantic analysis of the synonym series with the dominant *неприятный* (“unpleasant”) in the Russian language. It aims to determine the principles of conceptualization of the concept in the Russian linguistic worldview. The study employs a cognitive-linguistic method of analysis. The results show that the main aspects of the concept *unpleasant* in the Russian language are social, emotional, and sensory in nature, while the primary principle of conceptualization is highlighted as a metaphor based on spatial and sensory source domains.

Keywords: Russian language, concept, conceptualization, synonym series, synonyms, unpleasant, cognitive-semantic analysis

DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/zcm.2026.15.183-193>

УВОД

Синоними се у лингвистици најопштије дефинишу као речи блиске или идентичне по значењу, које означавају исти појам, али се разликују у нијансама значења, својом стилском обојеношћу, или и једним и другим, а по правилу, припадају истој врсти речи и међусобно су *заменяиви* у исказу¹ (Rozental & Telenkova 1976).² Основна функција синонима је диференцирајућа, прецизирајућа. Њихово дистинктивно обележје може да се односи на различите аспекте одређеног појма, као што су семантички, експресивно-емоционални, стилски и сл. (Budagov 2002: 66).

У лингвистичкој литератури обично се издвајају две врсте синонима. Ј. Д. Апресян прве назива потпуним или правим синонимима (*точные, полные синонимы*), који се дефинишу као речи идентичне по значењу, а друге квазисинонимима (*квазисинонимы*) – речи које су блиске, али не и идентичне по значењу (Апресян 1995: 218). Аутор издваја два

¹ Превод цитиране литературе са руског језика на српски у овом раду је наш.

² У раду је коришћена електронска верзија речника на страници <http://rus-yaz.niv.ru/doc/linguistic-terms/index.htm>.

типа квазисинонима, а то су речи које се налазе у односу род–врста, односно, значење једне речи укључено је у значење друге (нпр. *выкопать-прокопать*), и речи које се налазе у односу врста–врста, чији се само основни елементи значења поклапају, а разлике се јављају у секундарним семантичким реализацијама (нпр. *беречь-оборонять*) (Argesyan 1995: 235).

Лексеме које се налазе у односу синонимије групишу се у синонимске низове. Доминанту синонимског низа чини лексема која у датом низу има најшире значење, најчешће се употребљава, поседује најширу граматичку парадигму, најшири круг синтаксичке и лексичке спојивости, и стилски, прагматички и комуникативно је најнеутралнији члан низа (Argesyan 2003: 28).

У когнитивносемантичким истраживањима лексички однос синонимије значајан је јер омогућава да се праћењем семантичких веза између лексема чланица синонимског низа утврде одређене законитости и прототипична обележја у концептуализацији појма који је датим лексемама номинован. У опису метода израде савремених антропоцентричних и когнитивистички усмерених речника синонима Љ. Г. Бабенко поменуте аспекте концептуализације издваја као речничке зоне које се састоје од семантичке идеје, прототипа и семантичких сличности и разлика (Babenko 2018).

Ово истраживање бави се концептуализацијом непријатности у руском језику на материјалу лексикографских одредница синонимског низа са доминантом *неприятный*. Теоријско упориште чини когнитивносемантички приступ у анализи концепта који су развили руски лингвисти З. Д. Попова и И. А. Стерњин. У истраживању концепта аутори језик посматрају као средство чијом се семантичком анализом, а након тога и когнитивном интерпретацијом добијеног семантичког садржаја, долази до садржине и структуре концепта као јединице мишљења. Лингвистичке методе које се користе у семантичкој анализи језичких јединица постају и методи лингвокогнитивне анализе (Popova & Sternin 2007: 7).

У овом раду лексеме-чланице синонимског низа са доминантом *неприятный* посматрају се као део номинативног поља концепта *неприятность* ‘непријатност’ у руском језику. Да би реконструкција концепта била што потпунија, у истраживање је укључена и употреба изабраних лексема у текстовима на примерима реченица из електронског Националног корпуса руског језика (*Национальный корпус русского языка*).³ У когнитивносемантичким истраживањима анализа текстова заснива се на посматрању лексичке

³ <https://ruscorpora.ru/>

спојивости лексема-номинатора концепта, а семантичке реализације које се том приликом испољавају сматрају се комуникативно релевантним елементима концепта (Sternin & Porova 2007: 126).

У оквиру анализе лексикографских одредница, у циљу што потпуније слике о мотивисаности и пореклу значења лексема-чланица синонимског низа, у истраживању се посматра и њихова унутрашња форма⁴. Извор за грађу чине речници синонима под уредништвом А. П. Јевгењеве *Словарь синонимов русского языка* (2003), Л. Г. Бабенко *Словарь синонимов русского языка* (2011), речник Н. Ф. Абрамова *Словарь русских синонимов и сходных по смыслу выражений* (1999), једнојезични речници руског језика *Словарь русского языка в четырёх томах* (2003) под уредништвом А. П. Јевгењеве (МАС),⁵ *Толковый словарь русского языка с включением сведений о происхождении слов* под уредништвом Н. Ј. Шведове (2011), *Толковый словарь живого великорусского языка* В. И. Даља из 19. века и етимолошки речник руског језика *Этимологический словарь русского языка* (1986) М. Фасмера (под уредништвом Б. А. Ларина).

СЕМАНТИЧКОКОГНИТИВНА АНАЛИЗА СИНОНИМСКОГ НИЗА СА ДОМИНАНТОМ НЕПРИЯТНЫЙ

Лексема *неприятный* сматра се репрезентантом номинативног поља аксиолошког концепта *неприятность* ‘непријатност’ у руском језику. Придевом *неприятный* изражава се негативна оцена која припада хедонистичком типу оцене, што значи да се критеријум оцењивања тиче осећања задовољства, у овом случају незадовољства, које код субјекта оцене изазива њен објекат⁶ (Agutyunova 1988: 69). У речнику МАС издвајају се два семантичка обележја лексеме *неприятный*: *не нравящийся своими качествами, свойствами* ‘који се не свиђа према својим особинама, својствима’ и *вызывающий чувство неудовольствия, огорчения, неловкости* ‘који изазива осећање незадовољства, огорчења, неугодности’. У речнику Н. Ј. Шведове, поред наведених семантичких реализација, лексема *неприятный* се дефинише и као *вызывающий неудовольствие, волнение, нарушающий чьё-н. спокойствие* ‘онај који ствара незадовољство, узнемиреност, који нарушава нечији мир’. Из наведеног се види да се лексема *неприятный* у руском језику користи за негативну

⁴ Унутрашња форма речи представља лако уочљиву мотивисаност значења речи или израза утврђивањем значења творбених елемената речи, односно, утврђивањем слике или идеје које су у основи номинације и категоризације одређеног концепта (Zaliznyak 2004–2017). Управо унутрашња форма лексичких јединица може да укаже на смисаоне разлике између синонима (Аргесуан 2003: 25).

⁵ У даљем тексту за наведени извор користиће се општепозната скраћеница МАС.

⁶ Више о различитим приступима у дефинисању категорије оцене, њеним елементима, врстама оцене и сл. в. шире у Agutyunova 1988: 9–92.

квалификацију објекта и да концептуализација овог појма садржи два аспекта – вољни и емотивни, јер се датом лексемом негативно квалификује оно што се субјекту оцене не свиђа, тј. не одговара по одређеним личним критеријумима, чиме код њега изазива негативне емоције.

У речнику руског језика под уредништвом Н. Ј. Шведове у оквиру одреднице лексеме *приятный*, чији је лексема *неприятный* антоним, као порекло значења наводи се глагол *принять* са застарелим обликом *прять*. Такође, наводи се да глаголи са истим кореном постоје и у другим словенским језицима и углавном значе ‘бити по нечијем укусу, доносити корист, бити користан’. У Даљевом речнику лексема *неприятный* дефинисана је у оквиру лексеме *неприятель* као *противный, причиняющий неудовольствие, особ. противный чувствам* ‘одбојан, који ствара незадовољство, посебно одбојан осећањима’.

У речнику синонима под уредништвом А. П. Јевгењеве наведена су два синонима лексеме *неприятный*, а то су *досадный* ‘који ствара и изазива бес’ и *обидный*, са примарним значењем ‘који изазива осећање увређености, увредљив’ и секундарним ‘који изазива бес, непријатан’. У Даљевом речнику руског језика *досадный* се дефинише у оквиру одреднице глагола *досадить, досаждают* и описује се као ‘чинити неком нешто непријатно, неугодно, одбојно, раздраживати, изазивати’.

Речник синонима руског језика Л. Г. Бабенко (2011) издваја следеће синониме придева *неприятный*: *антипатичный, антипатический, малопривлекательный, малопрятный, ненавистный, несимпатичный, отталкивающий, проклятый, книжн. одиозный, разг., бран. проклятуший*. Лексеме *антипатичный, антипатический* и *несимпатичный* означавају ‘оног или оно што изазива антипатију’. У семантичкој основи лексеме *отвращение* налази се глагол *отвратить*, који се у свом секундарном значењу, означеном као застарелом, дефинише као ‘скренути, одвратити (поглед)’, а у трећем значењу налази се опис ‘зауставити, спречити’. Лексема *отталкивающий* у свом другом значењу описује се као *вызывающий, внушающий отвращение* ‘који изазива, доноси осећај гађења’. У свом првом значењу представља партицип од глагола *отталкивать*, који значи ‘одгуривати, одбацивати, одбијати’. Лексема *малопривлекательный* дефинише се као одсуство симпатије, непривлачност. Формално-деривационо, само са супротним значењем, изведена је од глагола *привлекать*, који, као и глагол *отвратить*, у својој примарној семантичкој реализацији означава физичко кретање ‘привлачења, примицања (себи)’. Лексема *ненавистный* описује се као *вызывающий ненависть, отвращение* ‘који ствара, изазива мржњу, одвратност’. У питању је емоција мржње која се описује као ‘осећање јаког непријатељства,

зlobe'. Лексема *неприятный* је истокоренска реч и у блиској је семантичкој вези са лексемама *неприятель* и *неприятнь*, које у својој примарној семантичкој реализацији означавају 'противника у борби', а у секундарној 'злу намеру', Лексема *проклятый*, као и њени стилски обојени синоними *одиозный* и *проклятуций*, дефинишу се као *ненавистный, достойный проклятия* 'мрзак, омражен, достојан проклетства'. Са когнитивистичког аспекта уочава се да се у семантичкој мотивацији лексема са значењем несвиђања јавља концептуална метафора физичког растојања⁷ – оно се концептуализује кроз одмицање од објекта (*отталкивающий, противный*). У истраживању концептуализације емоција З. Кевечеш наведени изворни домен одређује као магнетну силу привлачења или одбијања, према којој се позитивне емоције концептуализују као сила привлачења, а негативне као сила одбијања (Kovecses 2000: 12).

У речнику синонима Н. Ф. Абрамова наведени су следећи синоними лексеме *неприятный*: *горький, досадный, нежелательный, томительный, тяжелый, тягостный; омерзительный, отвратительный, отталкивающий, ненавистный, невыносимый, противный, постылый, приторный*. Придев *горький* се у пренесеном, метафоричком значењу описује као *исполненный тягот, невзгод, горя; тяжелый, горестный* 'испуњен бригама, теретом, тугом; тежак, јадан' као и *причиняющий, вызывающий горе, огорчения* 'који наноси, изазива тугу, огорчење'. У наведеном примеру ради се о метафори са изворним доменом непријатног укуса, која се преноси на поље негативних емоција. У примерима *тяжелый* и *тягостный*, који се у пренесеном значењу дефинишу као *полный трудностей, лишений, забот, горя* 'пун тешкоћа, одрицања, брига, жалости' реч је о метафори са изворним доменом тежине, терета. Лексема *томительный* дефинише се као *заставляющий томиться, страдать, причиняющий физические страдания* 'који тера на мучење, патњу, који изазива физичке болове' и *невыносимый, такой, что трудно, невозможно вынести, вытерпеть; нестерпимый* 'неподношљив, онај којег је тешко, немогуће поднети, истрпети; неиздржив'. У примарној употреби наведено значење односи се на физичку бол, што се метафором преноси на апстрактни домен негативних емоција. Придев *постылый* означава *вызывающий к себе неприятнь, отвращение, надоевший, нелюбимый* 'онај који изазива непријатељство, одбојност, који је досадио, невољен'. Лексема *приторный* дефинише се као *чрезмерно сладкий* 'превише сладак', што се у примарном значењу односи на непријатан, сладуњав укус, а метафорички се преноси на апстрактни домен непријатности.

⁷ Више о просторним метафорама у концептуализацији човековог понашања в. у Хи 2023: 105–117.

КОРПУСНА АНАЛИЗА СИНОНИМСКОГ НИЗА СА ДОМИНАНТОМ *НЕПРИЯТНЫЙ*

У овом поглављу извршена је когнитивносемантичка анализа лексема-чланица синонимског низа са доминантом *неприятный* на материјалу од боо реченица ексцерпираних из електронског Националног корпуса руског језика. Циљ је да се утврди актуелни, комуникативно релевантни садржај концепта, као и водећи принципи концептуализације непријатности у руском језику. Реченични материјал је класификован према концептуалним доменама у које се распоређују идентификоване семантичке реализације. Предмет анализе представљају лексички спојеви са лексема-чланицама синонимског низа. Анализа је показала да се структура концепта *неприятность* у руском језику састоји од социјалног, емоционалног и чулног аспекта, при чему су социјални и емоционални аспекти најдоминантнији, а у конкретној употреби сви наведени домени могу и да се преплићу. Социјални аспект обухвата негативну оцену комуникативне ситуације као непријатне, као и негативну оцену непожељног понашања саговорника (*неприятные минуты, неприятная новость, неприятная ситуация, нежелательные звонки, нежелательное поведение, неприятные последствия, неприятная встреча, неприятный сюрприз, неприятное место, неприятный вопрос*). Лексеме синонимског низа којима се у највећој мери вербализује овај аспект су *неприятный, досадный, обидный, малоприятный, одиозный, нежелательный, тягостный, противный, невыносимый, отвратительный*. Међутим, ове лексеме такође могу да описују и негативне емоције, које су у комуникативном контексту често повезане са социјалним аспектом концепта непријатности. У следећим примерима неки од горенаведених лексичких спојева биће приказани у реченицама:

- (1) Необходимо, чтобы служащие понимали: сокрытие конфликта интересов влечет для них **неприятные** последствия вплоть до увольнения. [Михаил Фишман. Кадры сытые и честные // «Еженедельный журнал», 2003.04.01]
- (2) Даже счастливая семья, о которой речь, переживала **неприятные** минуты, поскольку очень отличалась от остальных семей этого города. [Александр Дорофеев. Эле-Фантик // «Мурзилка», 2003]
- (3) Решение правительства не дополнять законопроект нормами о НПФ было для нас крайне **неприятной** новостью. [Лиза Голикова. Вы старейте -- вам зачтется // «Коммерсантъ-Власть», 2002]
- (4) Когда вслед за решением СССР разместить в Восточной Европе ракеты СС-20 последовало «добро» от правительства ФРГ американцам на установку своих «Першингов», возникла очень **неприятная** ситуация, если не сказать критическая. [Александр Федоров. Лошадник // «Автопилот», 2002.02.15]

- (5) Он бросал на него злобные взгляды, стараясь, впрочем, чтобы тот их не заметил, и нетерпеливо ожидал своей очереди, когда **досадный** оборванец уйдет. [И. Ф. Анненский. Вторая книга отражений (1909)]
- (6) Усугубить ситуацию может и то, что одноклассники нередко дают таким ребятам **обидные** клички типа «умник», «зубрила» и т. д. [Алевтина Луговская. Если ребенок боится ходить в школу (2002)]
- (7) И этого секретаря, **малоприятного** господина с рыжей разночинской бородкой, удалось заполучить однажды на дачу к нашим знакомым в Снегири — там он надрался до положения риз, всем надоел, хозяйева еле вытерпели, насилу отправили с попутной машиной в Москву, но впоследствии это сыграло нужную роль. [Юрий Трифонов. Предварительные итоги (1970)]

Емоционални аспект укључује квалификацију негативних емоционалних стања као непријатних, те изражавање негативног става несвиђања према лицима, објектима или ситуацијама (*неприятные воспоминания, досадное чувство, малопривлекательные окрестности, ненавистная учёба, ненавистный сосед, ненавистные люди, отталкивающий мир, несимпатичный секретарь, досадное впечатление, обидные клички, обидное высокомерие, малопривлекательная роль*). Лексеме које најрепрезентативније вербализују овај аспект су: *досадный, антипатичный, несимпатичный, малопривлекательный, малоприятный, горький, ненавистный, отталкивающий, проклятый, проклятущий, томительный, тяжёлый, омерзительный, отвратительный, невыносимый и постылый*:

- (8) И снова, когда листаю присланные мне Борисом Васильевичем внешне очень скромные его книги, меня невольно охватывает **досадное** чувство горечи. [Илья Петрусенко. Я вдыхаю ветер воли... // «Народное творчество», 2003]
- (9) На людях оголтелые юдофобы, чья ненависть к евреям подпитывалась тем, что представители **антипатичного** им племени то и дело маячили на поверхности общественной жизни, вынуждены были держать язык за зубами. [Л. А. Левицкий. Дневник (1994)]
- (10) Окрестности городов-курортов были **малопривлекательны** для туристов и местных жителей, лишенных к тому же такой отдушины, как коллективные сады, огороды, дачи. [Лес и минеральные источники (2004) // «Лесное хозяйство», 14.12.2004]
- (11) От дождя, бушевавшего за стеклами окон, отделились проворные капли, упали на Андрея Николаевича, каким-то путем прорвавшись, и вошло вдруг ощущение того разнесчастливого вечера, когда он рыдал в громяющем вагоне, оторванный от Таисии, отправляемый в Москву на **ненавистную** учебу, и потом Андрей Николаевич понял, что он и впрямь рыдает. [Анатолий Азольский. Лопушок // «Новый Мир», 1998]
- (12) Исключительно народно выглядящий юноша выступает против **несимпатичного** секретаря обкома, который всех спаивает и растлеивает. [Ян Левченко. Вздогнули — поехали // «Однако», 2009]

- (13) Для меня, в принципе, такого рода взгляд на жизнь — **отталкивающий**. [Л. А. Данилкин. Человек с яйцом. Жизнь и мнения Александра Проханова (2007)]
- (14) Прежде он и не догадывался, какое это **противное** чувство — страх высоты и сколько он натерпится его, пока доберется до ржавого креста. [Василь Быков. Болото (2001)]

Чулни аспект односи се на негативну перцептивну квалификацију – визуелну, као што су физички изглед (*неприятное лицо, неприятный цвет, неприятный оттенок, малопривлекательные женщины, малопривлекательные книжные магазины, отталкивающий костюм*) и соматску у виду физиолошког осећаја (*неприятный холод по спине, неприятный холод в животе, малоприятное состояние*). Чулни домен укључује: чуло додира (*неприятные прикосновения*), мириса (*неприятный дым, неприятный пот, неприятный запах, малопривлекательный запах, омерзительный запах*), укуса (*отталкивающий привкус, отвратительные овощи, приторный кофе*) или слуха (*неприятный голос*). Овај аспект се најрепрезентативније вербализује лексемама *малопривлекательный, малопривлекательный, несимпатичный, отталкивающий, омерзительный, отвратительный, невыносимый, противный и постылый*:

- (15) По коридорам циркулировали **малопривлекательные** женщины с бумагами. [Сергей Довлатов. Чемодан (1986)]
- (16) Насморк — **малоприятное** состояние, связанное с необходимостью регулярно очищать нос. [Будьте здоровы // «Знание - сила», 2012]
- (17) Вот поэтому тени и надо отпугнуть — нарядиться в **отталкивающий** костюм, надеть маску, рожу разрисовать пострашнее, собраться большой компанией и выпить для храбрости, конечно. [Марина Каминарская. По тыкве! (2002) // «Домовой», 04.11.2002]
- (18) Утром я проснулся от **омерзительного** запаха зубной пасты. [Владимир Михайлов-Лидский. Наследство // «Менестрель», 2015]
- (19) Теперь он шел со всеми, и это кружение, которое кому-то казалось бессмысленным или однообразным, приобрело для него смысл: он нес дивный предмет в черном футляре, огрубленно повторявшем его плавные и легкие очертания, оберегал его от всех возможных опасностей, а особенно от наглого черного смерча, который тянулся за ними в отдалении и все ожидал момента, чтобы напасть со своим жалким скулежом и неприятными прикосновениями... [Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // «Новый Мир», 2000]

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

У овом раду извршена је когнитивносемантичка анализа синонимског низа са доминантом *неприятный* у руском језику на материјалу лексикографских одредница лексема-чланица синонимског низа са освртом на њихове употребе у реченицама из електронског Националног корпуса руског језика. На основу издвојених семантичких реализација, методом когнитивносемантичке анализе изабраног језичког материјала, утврђени су доминантни принципи концептуализације и категоризације непријатности у руској језичко-културној заједници. Уочено је да непријатност у руском језику представља истовремено негативну оцену и негативну емоцију коју код субјекта оцене она изазива. Такође, лексикографске одреднице синонимског низа указују да је у концептуализацији непријатности важан и њен вољни аспект, који се односи на узрок непријатности – нешто неодговарајуће, што не задовољава субјекат оцене према личним или друштвено прихватљивим критеријумима задовољства и благостања. Одступање од ових критеријума доводи до непријатности, која изазива негативна осећања. Наведено потврђује чињеница да се у бројним семантичким реализацијама лексема-чланица низа налази сема ‘несвиђања, неодговарања’.

У водеће принципе концептуализације непријатности убрајају се метафоре са различитим изворним доменима, међу којима су просторни домен физичког растојања и тежине, као и чулни домени вида, додир и укуса. Анализа семантичких реализација лексема-чланица синонимског низа у реченицама из Националног корпуса руског језика показала је да су водећи аспекти концепта непријатност у руском језику социјални, емоционални и чулни. Социјални аспект одражава се у непријатној квалификацији комуникативне ситуације или понашања њених учесника. Емоционални аспект обухвата квалификацију емоционалног стања као непријатног, као и негативан став према некоме или нечему заснован на различитим вољним критеријумима. Чулни аспект односи се на квалификацију спољашњости као непријатне – било да је реч о изгледу, физиолошко-емотивном стању или додиру.

REFERENCES

- Abramov 1994:** Abramov, Naum Abramovich. *Dictionary of Russian Synonyms and Expressions with Similar Meanings*. Moscow: Russian dictionaries, 1994. <https://slovari.ru/search.aspx?p=3068> (accessed: 25.10.2024). [In Russian: Абрамов, Наум Абрамович. *Словарь русских синонимов и сходных по смыслу выражений*. Москва: Русские словари, 1994.]
- Apresyan 1995:** Apresyan, Yuri Derenikovich. *Selected Works, Volume I. Lexical Semantics*. Moscow: Languages of Russian Culture School, 1995. [In Russian: Апресян, Юрий Дереникович. *Избранные труды, том I. Лексическая семантика*. Москва: Школа «Языки русской культуры», 1995.]
- Apresyan 2003:** Apresyan, Yuri Derenikovich. *New Explanatory Dictionary of the Russian Language*. Moscow: Languages of Russian Culture School, 2003. [In Russian: Апресян, Юрий Дереникович. *Новый объяснительный словарь русского языка*. Москва: Школа «Языки русской культуры», 2003.]
- Arutyunova 1988:** Arutyunova, Nina Davidovna. *Types of Linguistic Meaning: Evaluation, Event, Fact*. Moscow: NAUKA, 1988. [In Russian: Арутюнова, Нина Давидовна. *Типы языковых значений: Оценка, событие, факт*. Москва: НАУКА, 1988.]
- Babenko 2011:** Babenko, Lyudmila Grigoryevna. *Dictionary of Russian Synonyms*. Moscow: Astrel, 2011. [In Russian: Бабенко, Людмила Григорьевна. *Словарь синонимов русского языка*. Москва: Астрель, 2011.]
- Babenko 2018:** Babenko, Lyudmila Grigoryevna. “Modeling the Semantics of Russian Synonyms in an Ideographic Dictionary (Based on Dictionary Entries of Synonyms with Emotive Semantics).” *Lexicography Issues*, no 13 (2018): 81–99. [In Russian: Бабенко, Людмила Григорьевна. “Моделирование семантики русских синонимов в идеографическом словаре (на материале словарной статей синонимов с эмотивной семантикой).” *Вопросы лексикографии*, № 13 (2018): 81–99.]
- Budagov 2002:** Budagov, Ruben Alexandrovich. *Introduction to the Science of Language: A Textbook*. Moscow: Dobrosvet, 2002. [In Russian: Будагов, Рубен Александрович. *Введение в науку о языке: Учебное пособие*. Москва: Добросвет, 2002.]
- Dal 1863:** Dal, Vladimir Ivanovich. *Explanatory Dictionary of the Living Great Russian Language*. Moscow: Publishing House of the Society of Lovers of Russian Literature, 1863. <https://slovari.ru/search.aspx?p=3068> (accessed: 26.10.2024). [In Russian: Даль, Владимир Иванович. *Толковый словарь живого великорусского языка*. Москва: Издательство общества любителей Российской словесности, 1863.]
- Kovecses 2000:** Kövecses, Zoltan. *Metaphor and Emotion*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- Popova & Sternin 2007:** Popova, Zinaida Danilovna & Iosif Abramovich Sternin. *Cognitive Linguistics*. Educational edition. Moscow: AST East-West, 2007. [In Russian: Попова, Зинаида Даниловна & Иосиф Абрамович Стернин. *Когнитивная лингвистика*. Учебное издание. Москва: Восток-Запад, 2007.]

- Rozental & Telenkova 1976:** Rozental, Ditmar Elyashevich & Margarita Alexeevna Telenkova. *Dictionary of Linguistic Terms*. Moscow: Prosveshchenie, 1976. <http://rus-yaz.niv.ru/doc/linguistic-terms/fc/slovar-209-1.htm#zag-1419> (accessed 28.10.2024). [In Russian: Розенталь, Дитмар Эльяшевич и Теленкова Маргарита Алексеевна. *Словарь справочник лингвистических*. Москва: Просвещение, 1976.]
- Shvedova 2011:** Shvedova, Natalia Yulyevna. *Explanatory Dictionary of the Russian Language with Information on the Etymology of Words*. Moscow: Azbukovnik, 2011. [In Russian: Шведова, Наталья Юльевна. *Толковый словарь русского языка с включением сведений о происхождении слов*. Москва: Азбуковник, 2011.]
- Xu 2023:** Xu, Lili. "Spatial Metaphors in the Russian Behavioral Conceptual Sphere: A Semantic-Cognitive Analysis of Verbs." *Moscow City University Journal of Philology. Theory of Linguistics. Linguistic Education*, no 2 (50 / 2023): 105–117. [In Russian: Сюй, Лили. „Пространственные метафоры в русской поведенческой концептосфере: семантико-когнитивный анализ глаголов.“ *Вестник МГПУ. Серия «Филология. Теория языка. Языковое образование»*, № 2 (50 / 2023): 105–117.]
- Yevgeneva 1985–1988:** Yevgeneva, Anastasia Petrovna. *Dictionary of the Russian Language in Four Volumes*. Moscow: Russian Language, 1985–1988. <https://dic.academic.ru/contents.nsf/mas/> (accessed: 19.10.2024). [In Russian: Евгеньева, Анастасия Петровна. *Словарь русского языка в четырех томах*. Москва: Русский язык, 1985–1988.]
- Zaliznyak 2004–2017:** Zaliznyak, Anna Andreevna. "The Inner Form of the Word." In Osipov, Yuri Sergeevich, ed. *Great Russian Encyclopedia*. Moscow: Great Russian Encyclopedia Press, 2004–2017. <https://old.bigenc.ru/linguistics/text/1920827?ysclid=mawqhex9zc14697181> (accessed: 27.10.2024). [In Russian: Зализняк, Анна Андреевна. "Внутренняя форма слова." В: Осипов, Юрий Сергеевич, ред. *Большая Российская энциклопедия*. Москва: Научное издательство Большая российская энциклопедия, 2004–2017.]

.....
 NATASA KOZOMORA (NATAŠA KOZOMORA, НАТАША КОЗОМОРА), SENIOR LECTURER
 University of Novi Sad

 <https://orcid.org/0000-0002-9698-6411>

"The Conceptualization of the Unpleasant in the Russian Language." [Original title in Serbian: „Концептуализација непријатности у руском језику.“]

Cyrillo-Methodian Papers, no 15 (2026): 183–193.

DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/zcm.2026.15.183-193>

